

Stirling Çocuklar İçin Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği'nin Türkçe Formu'nun Geçerlik ve Güvenirliği

Ahmet AKIN*

Sadık YILMAZ**

Yasemin ÖZEN ***

Saranda RABA ****

Yakup ÖZHAN *****

Özet

Bu araştırmanın amacı Stirling Çocuklar için Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği'ni (SCDPIÖÖ; Liddle & Carter, 2015) Türkçe'ye uyarlamak ve ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğini incelemektir. Araştırma 149 (erkek: 63 kız: 86) ilkokul, ortaokul ve lise öğrencisi üzerinde yürütülmüştür. 12 maddeden oluşan Stirling Çocuklar için Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Türkçe Formu 5'li likert tipi bir derecelendirmeye sahiptir. Doğrulayıcı faktör analizinde tek boyutlu modelin iyi uyum verdiği görülmüştür ($\chi^2= 96.87$, $sd= 54$, $RMSEA= .073$, $SRMR= .051$, $CFI= .93$, $IFI= .93$, $GFI= .90$). Ölçeğin madde toplam korelasyon katsayıları .57 ile .73 arasında sıralanmaktadır. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık güvenilirlik katsayısı .90 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlar Stirling Çocuklar için Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Türkçe formunun geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş, geçerlik, güvenilirlik, doğrulayıcı faktör analizi.

---

* Doç. Dr. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Psikolojik Danışmanlık Ve Rehberlik ABD, aakin@sakarya.edu.tr

** Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler ABD, msdkylmz@gmail.com

*** Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler ABD
ysmn_6926@hotmail.com

**** Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler ABD,
saranda.raba@ogr.sakarya.edu.tr

***** Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler ABD,
yakupozhan93@gmail.com

1. GİRİŞ

İyi oluş kavramı özerklik, çevresel hakimiyet, pozitif ilişkiler, yaşam amacı; bireyin kendini kabul etmesi ve potansiyelini fark etmesi olarak ifade edilebilir (Dodge, Daly, Huyton, & Sanders, 2012). Keyes (2002) bir çalışmada iyi oluş kavramını psikolojik, duygusal ve sosyal iyi oluş olarak ele almaktadır. Psikolojik iyi oluş; Ryff ve Keyes (1995) bireyin yaşam amacının farkında olması, kişiler arası olumlu ilişkiler geliştirmesi, sürdürmesi; Keyes, Shmotkin ve Ryff (2002) bireyin yeteneklerinin, becerilerinin farkında olması, benliğini olumlu algılaması şeklinde tanımlarken; kavramı literatüre ilk kazandıran Bradburn (1969) ise olumlu ve olumsuz duygular olarak ele almaktadır. Psikolojik iyi oluşun öz-kabul, diğerleriyle olumlu ilişkiler, özerklik, çevresel hakimiyet, yaşam amaçları ve bireysel gelişim olmak üzere altı boyutu vardır (Ryff, 1989a).

Keyes (2002) duygusal iyi oluşu hayattaki pozitif duyguların varlığını ya da yokluğunu yansıtan belirtiler olarak ifade etmekte ve bu belirtileri, kullandığı ölçeğe verilen cevaplardan hareketle pozitif etkilerin varlığı (bireylerin olumlu ruh halinde olması), negatif etkilerin yokluğu (bireylerin ümitsiz olmaması) ve algılanan yaşam doyumu olarak ele almaktadır. Shin, Lee ve Miller-Day (2013) ise duygusal iyi oluşu öz-yeterlik ve depresif semptomlar olarak ele almaktadır. Ecclestone (2012) duygusal ve psikolojik iyi oluşu; esneklik, sabır, iyimserlik, anlık olarak yeteneklerini kullanma, desteklenme, sevilme, saygı duyulma, duygu düzenleme becerileri, duygusal zeka, empati, sakinlik, merhamet ve bireyin kendisini diğer insanlarla kıyaslamaması kavramlarına bir şemsiye olarak gördüğünü ifade etmektedir. Bireyin mutluluğu üzerine yapılan araştırmalarda psikolojik iyi oluş ve olumlu duygulanım konuları incelenmektedir (Tuzgöl Dost, 2007). Alanyazın incelendiğinde psikolojik iyi oluşun, sır saklama (Deniz, & Çok, 2010); stres (Eryılmaz, 2009); esneklik (Sagone & De Caroli, 2013); yaşam doyumu (Özpolat, İşgör, & Sezer, 2012) ve uyumsal başa çıkma stratejileri (Gloria, Castellanos, Scull, & Villegas, 2009) gibi kavramlarla incelendiği görülmektedir.

Çocuğun psikolojik iyi oluşunu etkileyen kavramlardan biri stres olabilir. Eryılmaz (2009) stresin bireyin psikolojik iyi oluşunu önemli bir şekilde etkilediğini ifade etmektedir. Sweeting ve West (1995) tarafından yapılan bir araştırmada aile içerisindeki stres ve çatışmalar, çocuklarda psikolojik iyi oluş, sağlık problemleri ve düşük özgüven ile ilişkilendirilmektedir.

Uluslararası literatürde psikolojik iyi oluşun incelendiği çalışmalar genellikle ergenler üzerinde yapılmıştır. Ergenlerin incelendiği bir araştırmada anne babası birlikte yaşayan bireylerin, anne babası boşanmış bireylere göre psikolojik iyi oluş puanlarının yüksek olduğu, okul ve aile desteğinin psikolojik iyi oluşu pozitif yönde yordadığı bulunmuştur (Xu, Bekteshi, & Tran, 2010).

Çocukların duygusal iyi oluşunu etkileyen kavramlardan birisi anne-baba ve çocuk iletişimi olabilir. Sümer ve Şendağ (2009) ebeveynleri tarafından sevilen, değer verilen, ebeveynleri ile güvenli bağlanma oluşturan çocukların başarı için gerekli özgüveni kazandığını aynı zamanda da psikolojik sağlıklarını koruduğunu ifade etmektedir. 9-12 yaşlar arası çocuklar üzerinde yapılan bir araştırmada, ebeveynin çocuk yetiştirme davranışlarının çocuk ve ergenin duygusal iyi oluşu ile ilişkili olduğu bulunmuştur (Roelofs, Meesters, Huurne, Bamelis, & Muris, 2006). Ebeveynin duygusal erişilebilirliğinin incelendiği bir başka araştırmada çocuğun ebeveynlerine ilişkin ve ebeveynlerin çocuğuna ilişkin duygusal erişilebilirlik bildirimleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ortaya konmuştur (Gökçe, 2013). Ergenlik dönemi kapsamında Shin, Lee ve Miller-Day (2013) tarafından yapılan bir araştırmada ise anne-ergen iletişiminin gençlerin duygusal iyi oluşunu (öz yeterliğini pozitif yönde anlamlı düzeyde; depresif semptomlarını ise negatif yönde anlamlı düzeyde) yordadığı bulunmuştur.

Çocukların duygusal iyi oluşunu öğretmenler de etkileyebilir. Kalisch (2012) tarafından çocuklarda duygusal ve sosyal iyi oluşun birlikte incelendiği bir araştırmada öğretmenlerin, okulun duygusal ve sosyal iklimini değiştirmesi ve öğrencilerin formal öğrenme kaynaklarını şekillendirmesi açısından önemli olduğu sonucuna varılmıştır. Yörükoğlu (1978) sorunlarını yardım almadan çözmeye çalışan çocukların tedirgin ve mutsuz olabileceğini ve yaşlılarından geri kalabileceğini belirtmektedir. Bu kapsamda Tuzgöl Dost (2007), psikolojik iyi oluş kavramının danışanın anlam ve amaç bütünlüğü bulmasına yardımcı olduğunu aynı zamanda psikolojik danışmanın, psikolojik danışma ve müdahale çalışmalarında hedef belirlediğini ifade etmektedir. Alanyazın incelendiğinde, iyi oluş düzeyinin artırılmasında İtalyan Psikiyatrist Giovanni Fava tarafından geliştirilen Türkçeye 'Enselik Terapisi' ya da 'İyi Oluş Terapisi' olarak çevrilen Well-being Therapy (WBT) kullanılabilir (Fava, Rafanelli, Cazzaro, Conti, & Grandi, 1998; Fava & Ruini, 2003; Doğan, 2015). Bu kapsamda çocukların duygusal ve psikolojik iyi oluş düzeyi belirlenerek, sorunların ortaya çıkmaması için erkenden harekete geçilerek önleyici müdahaleler yapılabilir.

Ryff (1989b) tarafından geliştirilen ve Akın (2008) tarafından Türkçe'ye uyarlanan ve Diener ve arkadaşları (2010) tarafından geliştirilen ve Telef (2013) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Psikolojik İyi Oluş Ölçeği üniversite öğrencilerine yönelik olarak hazırlanmıştır. Alanyazın incelendiğinde ülkemizde çocukların psikolojik ve duygusal iyi

oluş düzeyini ölçen çalışmaya ulaşılammıştır. Fakat yurtdışında bu konu çerçevesinde araştırmalar yapılmakta ve psikoloji sahasında çalışmalar yürüten araştırmacılar tarafından çocuklarda iyi oluş, çocuklarda psikolojik ve duygusal iyi oluş gibi kavramlar incelenmektedir. Bu çalışmanın amacı Türk kültürüne uygun ve Türkiye’de kullanılabilir, çocuklarda duygusal ve psikolojik iyi oluş düzeyini saptayacak bir ölçek uyarlayarak, bu ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğini incelemektir. Bu çalışmanın gelecekte yapılacak araştırmalar için yararlı olacağı ve çocukların duygusal ve psikolojik iyi oluş düzeyinin tespiti ve duygusal ve psikolojik iyi oluş düzeyinin geliştirilmesi amacıyla yapılacak çalışmalarda kullanılabilmesi açısından önemli bir boşluğu dolduracağı düşünülmektedir.

2. YÖNTEM

2.1 Çalışma Grubu

Ölçeğin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik analizleri, 63 erkek 86 kız olmak üzere 149 ilkokul, ortaokul ve lise öğrencisi üzerinde yapılmıştır. Sınıfları 4 ile 11 arasında değişen katılımcıların yaş aralığı 9-16 arasındadır.

2.2 Veri Toplama Aracı

Stirling Çocuklar için Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (SCDPİÖ; Liddle, & Carter, 2015) tarafından geliştirilmiş tek boyutlu bir ölçme aracıdır. 12 maddeden (örneğin; Duygusal açıdan kendimi iyi hissediyorum) oluşan bu ölçek, 5’li likert tipi bir derecelendirmeye (1 Asla – 5 Her zaman) sahiptir. Yükselen puanlar çocukların duygusal ve psikolojik iyi oluş düzeyinin yükseldiğini göstermektedir. Uyum geçerliği çalışmasında, Dubois Öz-saygı Ölçeği ile Stirling Çocuklar için Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği arasında pozitif ilişki ($r = .69$) bulunmuştur. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı .85 olarak bulunmuştur.

2.3 İşlem

İlk olarak, ölçeği uyarlamak için elektronik posta yoluyla izin alınmıştır. Bu işlemin ardından ölçek 2 öğretim üyesi tarafından önce Türkçeye çevrilmiş, daha sonra tekrar İngilizceye çevrilerek, çeviri ile orijinal form arasındaki tutarlılık incelenmiş ve denemelik Türkçe form elde edilmiştir. Daha sonra ölçeğin denemelik Türkçe formu, 2 öğretim üyesi tarafından incelenmiştir. Birden fazla anlam içeren veya açık olmayan ifadeler tespit edilmiştir. Son aşamada ise Türkçe form eğitim bilimleri anabilim dalında görev yapan 3 öğretim üyesi tarafından tartışılarak düzeltmeler yapılmış ve ölçeğe son şekli verilmiştir. Stirling Çocuklar için Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği’nin yapı geçerliğinin incelenmesi amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır. Stirling Çocuklar için Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği’nin güvenilirliği Cronbach alfa iç tutarlık, madde analizi ise düzeltilmiş madde-toplam korelasyonuyla incelenmiştir. Geçerlik ve güvenilirlik analizleri için SPSS 20.0 ve LISREL 8.54 (Jöreskog ve Sorbom, 1996) programları kullanılmıştır.

3. BULGULAR

3.1 Madde Analizi ve Güvenirlik

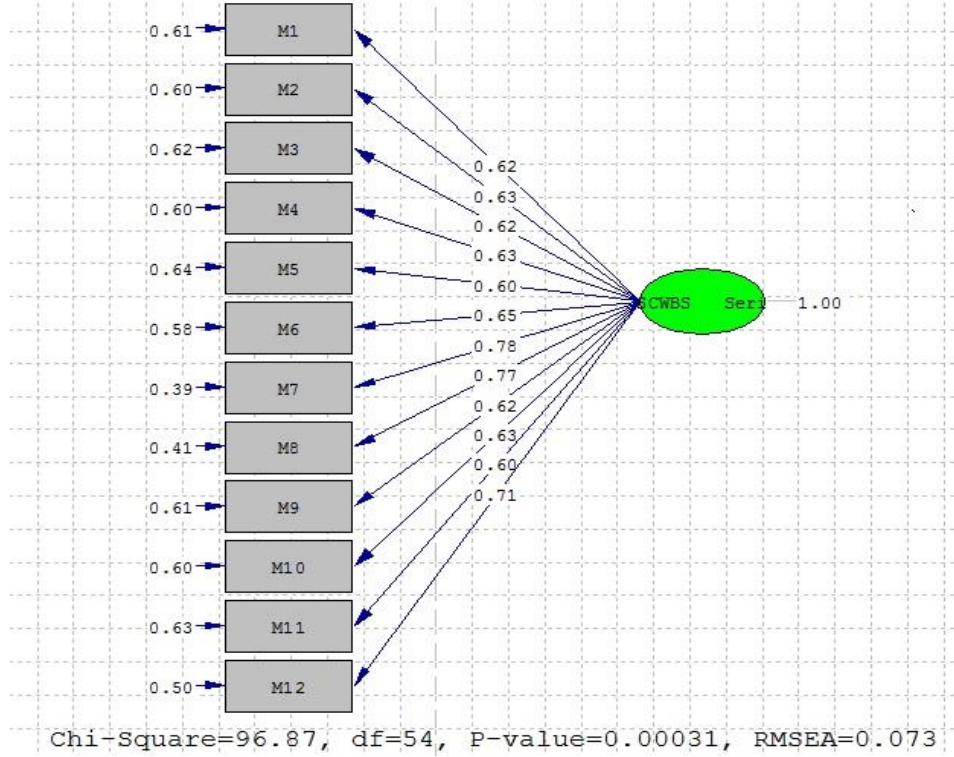
Yapılan analiz sonucunda, ölçeğin düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayılarının .57 ile .73 arasında sıralandığı görülmüştür. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık güvenilirlik katsayısı .90’dır. Bulgular Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Stirling Çocuklar için Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (SCDPİÖ) Türkçe Formunun Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyon Katsayıları

Madde no	Düzeltilmiş madde toplam korelasyonu	Madde silindiğinde Cronbach alfa
1	,58	.89
2	,61	.89
3	,59	.89
4	,60	.89
5	,57	.89
6	,62	.89
7	,73	.89
8	,72	.89
9	,59	.89
10	,61	.89
11	,57	.89
12	,66	.89

3. 2 Yapı Geçerliği

Stirling Çocuklar için Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği'nin yapı geçerliği için ölçeğin orijinal formunda bulunan faktörlerin doğrulanması amacıyla DFA uygulanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği için uygulanan doğrulayıcı faktör analizinde 12 maddeden oluşan, tek boyutlu ve faktör yükleri .60 ile .78 arasında sıralanan Stirling Çocuklar için Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği' nin iyi uyum verdiği görülmüştür ($\chi^2= 96.87$, $sd= 54$, $RMSEA=.073$, $SRMR=.051$, $CFI=.93$, $IFI=.93$, $GFI=.90$). Doğrulayıcı faktör analizine ait faktör yükleri Şekil 1'de sunulmuştur.

Şekil 1. Stirling Çocuklar için Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (ŞCDPIOÖ) Türkçe Formu' na İlişkin Path Diyagramı ve Faktör Yükleri

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada Liddle ve Carter (2015) tarafından geliştirilen Stirling Çocuklar için Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması ve Türkçe formun geçerlik ve güvenilirliğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Stirling Çocuklar için Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği'nin yapı geçerliği DFA ile incelenmiştir. DFA için uyum indeksi sınırları göz önüne alındığında, modelin iyi uyum verdiği ve ölçeğin orijinal faktör yapısının Türkçe formun faktör yapısıyla uyduğu görülmektedir. Doğrulayıcı faktör analizi ile model-veri uyumuna ilişkin hesaplanan istatistiklerden en sık kullanılanları Ki-kare (χ^2), χ^2/sd , $RMSEA$, RMR , GFI ve $AGFI$ 'dir. Hesaplanan χ^2/df oranının 5'ten küçük olması, GFI değerinin .90'dan yüksek olması, model-veri uyumunu göstermektedir (Marsh & Hocevar, 1988). Bununla birlikte, GFI 'nin .85'ten, $AGFI$ 'nin .80'den büyük çıkması, $RMSEA$ değerlerinin .10'dan düşük çıkması, model veri uyumu için kabul edilebilir alt sınırlar olarak görülmektedir (Marsh, Balla, & McDonald, 1988). Araştırmalarda kullanılacak ölçme araçları için öngörülen güvenilirlik düzeyinin .70 olduğu (Tezbaşaran, 1996) dikkate alınırsa, ölçeğin güvenilirliğini belirlemeye yönelik olarak elde edilen bulgular ölçeğin yeterli düzeyde güvenilir olduğunu ortaya koymuştur. Madde analizi sonucunda, ölçeğin madde-toplam korelasyon katsayılarının yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Stirling Çocuklar için Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarından elde edilen tüm bulgular, bu ölçeğin çocukların duygusal ve psikolojik iyi oluş düzeyini belirlemek amacıyla yeterli düzeyde geçerlik ve güvenilirliğe sahip olduğunu ortaya koymuştur.

Stirling Çocuklar için Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarından elde edilen bulgular çerçevesinde bazı önerilerde bulunulabilir. Ölçeğin dilsel eşdeğerliğinin incelenmesine de ihtiyaç duyulmaktadır. İleride yapılacak çalışmalarda, test tekrar test yöntemiyle ölçeğin güvenilirliğinin belirlenmesi

önerilebilir. Bunun yanı sıra ölçeğin uyum geçerliğini belirlemek amacıyla çocuklarda duygusal ve psikolojik iyi oluş ile diğer ilişkili kavramlar arasındaki bağlantılar; geçerliği ve güvenilirliği kanıtlanmış başka ölçekler aracılığıyla incelenebilir.

Kaynakça

- Akın, A. (2008). Psikolojik iyi olma ölçekleri (PİOÖ): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 8(3), 721-750.
- Bradburn, N. M. (1969). *The structure of psychological well-being*. Chicago: Aldine.
- Deniz, M., & Çok, F. (2010). Kendini Gizleme Ölçeğinin ergenler için uyarlanması ve psikometrik nitelikleri. *Elementary Education Online*, 9(1), 424-432.
- Diener, E., Wirtz, D., Tov, W., Kim-Prieto, C., Choi, D., Oishi, S., & Biswas-Diener, R. (2010). New well-being measures: Short scales to assess flourishing and positive and negative feelings. *Social Indicators Research*, 97, 143-156.
- Dodge, R., Daly, A. P., Huyton, J., & Sanders, L. D. (2012). The challenge of defining wellbeing. *International Journal of Wellbeing*, 2(3), 222-235.
- Doğan, T. (2015). Psikolojik iyi oluş. Erişim tarihi: 14.02.2016. <http://www.tayfundogan.net/psikoyorum/166-psikolojik-iyi-olus.html>.
- Ecclestone, K. (2012). From emotional and psychological well-being to character education: challenging policy discourses of behavioural science and 'vulnerability'. *Research Papers in Education*, 27(4), 463-480.
- Eryılmaz, A. (2009). Ergenlik döneminde stres ve başa çıkma. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 20-37.
- Fava, G. A., Rafanelli, C., Cazzaro, M., Conti, S., & Grandi, S. (1998). Well-being therapy. *Psychol. Med*, 28, 475-480.
- Fava, G. A., & Ruini, C. (2003). Development and characteristics of a well-being enhancing psychotherapeutic strategy: Well-being therapy. *Journal of behavior therapy and experimental psychiatry*, 34(1), 45-63.
- Gloria, A.M., Castellanos, J., Scull, N.C., & Villegas, F.J. (2009). Psychological coping and well-being of male Latino undergraduates, *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, 31(3), 317-339.
- Gökçe, G. (2013). *Ebeveynin duygusal erişilebilirliği ve genel psikolojik sağlık:Duygu düzenleme, kişilerarası ilişki tarzı ve sosyal desteğin rolü*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Jöreskog, K. G., & Sorbom, D. (1996). *LISREL 8 reference guide*. Lincolnwood IL: Scientific Software International.
- Kalisch, D. (2012). *Social and emotional wellbeing: Development of a children's headline indicator*. Australian Institute of Health and Welfare. Canberra
- Keyes, C. L. M. (2002). The mental health continuum: From languishing to flourishing in life. *Journal of Health and Social Research*, 43, 207-222.
- Keyes, C. L. M., Shmotkin, D., & Ryff, C. (2002). Optimizing well-being: The empirical encounter of two traditions. *Journal of Personality and Social Psychology*, 82, 1007-1022.
- Liddle, I., & Carter, G.F.A. (2015). Emotional and psychological well-being in children: The development and validation of the Stirling children's well-being scale. *Educational Psychology in Practice*, 31(2), 174-185.
- Marsh, H. W., Balla, J. R., & McDonald, R. P. (1988). Goodness-of-fit indexes in confirmatory factor analysis: The effect of sample size. *Psychological Bulletin*, 103, 391-410.
- Marsh, H. W., & Hocevar, D. (1988). A new more powerful approach to multitrait-multimethod analyses: Application of second-order confirmatory factor analysis. *Journal of Applied Psychology*, 73, 107-117.
- Özpolat, A. R., İsgör, İ. Y., & Sezer, F. (2012). Investigating psychological well-being of university students according to lifestyles. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 47, 256-262.
- Roelofs, J., Meesters, C., Huurne, M., Bamelis, L., & Muris, P. (2006). On the links between attachment style, parental rearing behaviors, and internalizing and externalizing problems in non-clinical children. *Journal of Child and Family Studies*, 15(3), 319-332.
- Ryff, C. D. (1989a). Beyond Ponce de Leon and life satisfaction: New directions in quest of successful aging. *International Journal of Behavioral Development*, 12(1), 35-55.

- Ryff , C. D. (1989b). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(6), 1069-1081.
- Ryff , C. D., & Keyes, C. L. M. (1995). The structure of psychological well-being revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69, 719-727.
- Sagone, E., & De Caroli, M. E. (2013). Relationships between psychological well-being and resilience in middle and late adolescents. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 141, 881-887.
- Shin, Y., Lee, J. K., & Miller-Day, M. (2013). The Effects of Maternal Emotional Wellbeing on Mother-Adolescent Communication and Youth Emotional Wellbeing. *Communication Research Reports*, 30(2), 137-147.
- Sümer, N., & Şendağ, M. A. (2009). Orta çocukluk döneminde ebeveynlere bağlanma, benlik algısı ve kaygı/attachment to parents during middle childhood. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24(63), 86-101.
- Sweeting, W., & West, P. (1995). Family life and health in adolescence: A role for culture in the health inequalities debate? *Social Sciences and Medicine*, 40, 163-175.
- Telef, B. B. (2013). Psikolojik iyi oluş ölçeği: Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 374-384.
- Tezbaşaran. A. A. (1996). *Likert tipi ölçek geliştirme kılavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Tuzgöl Dost, M. (2007). Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumunun bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 132-143.
- Yörükoğlu, A. (1978). *Çocuk ruh sağlığı*. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Xu, Q., Bekteshi, V., & Tran, T. (2010). Family, school, country of birth and adolescents' psychological well-being. *Journal of Immigrant & Refugee Studies*, 8(1), 91-110.